

TASARIM TESCİLİ, KORUMASI VE UYGULAMA

İLHAMİ GÜNEŞ

İzmir Fikri ve Sınai Haklar Hukuk Hakimi

Tasarım Hakkı

23-25 Mart 2019 Ankara

TASARIM ÜZERİNDEKİ MÜLKİYET HAKKI VE KORUNMASI

- Tarihsel olarak daha yakın çağlarda başlamakla birlikte fikri ve sınai haklar da **maddi mülkiyet hakları gibi** hukuk düzenleri tarafından tanınmakta ve korunmaktadır. Mülkiyet, temel insan haklarından olup, ulusal ve uluslar arası hukuk alanında yasa ve sözleşmelerle temin edilmiştir. Kişi hak ve özgürlüklerinin temelini oluşturan İnsan Hakları Evrensel Bildirisinin 27/2 maddesi hükmüne göre, “Herkes üreticisi olduğu bilim, yazın ve sanat ürününden doğan manevi ve maddi menfaatlerinin korunması hakkına sahiptir.” Bu anlamda İnsan Hakları Sözleşmesinin ek protokolünde korunacağı belirtilen mülkiyet hakkı geniş yorumlanmalıdır.[\[1\]](#)

[\[1\]](#)İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmeye ek protokolün 1.maddesi.

TARİHÇE , KAVRAM:

- Özel mevzuat ile korumanın ilk örneği , 1711 'de Lyon'da tekstil dokumaları üzerindeki tasarımlar için yapılmış düzenlemedir.
- Ülkemizde bu alandaki ilk mevzuat 27.06.1995'de yürürlüğe giren Endüstriyel tasarımların korunması hakkındaki KHK.dır.
- 10.01.2017'den itibaren 6769 sayılı SMK 55-81 md.

- **Dizayn** sözcüğü, Latince; biçim vermek, temsil etmek anlamına gelen '*designare*' sözcüğünden gelmektedir.
- Bir tasarlama eylemi sonucunda beliren ve asıl yapının gerçekleşmesi sırasında yönlendirici olan proje, çizim, maket vs gibi ürünlerin tümü tasarım olgusunu karşılamaktadır.

TASARIMIN SÜRECİ

- İhtiyaçlar ve araştırma
- Fikir öngörü, fikrin ihtiyaçlara göre şekillenmesi
- Çeşitli ihtimaller, araştırma, eleme ve karar
- Projeleme
- Üretim projesi, ayrıntılar, hammadde, malzeme
- Prototip
- Üretim ve kalite denetimi, pazara giriş ve deneme

Başvuru

- Başvuru formu
- Tarifname
- Yeterli Görsellerin eklenmesi
- Ücretlerin dekontu(başvuru, yayın; varsa rüçhan ve yayın erteleme ücretleri)
- Tasarım sahibi, vekil vekaletnamesi, şirket imza sirküler ve yetki belgesinin eklenmesi

YASAL TANIMLAMA VE KONU:

- (1) Tasarım, ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür.
- (2) Ürün, bilgisayar programları hariç olmak üzere, endüstriyel yolla veya elle üretilen herhangi bir nesnenin yanı sıra birleşik bir ürün veya bu ürünü oluşturan parçaları, ambalaj gibi nesneleri, birden çok nesnenin bir arada algılanan sunumlarını, grafik sembolleri ve tipografik karakterleri ifade eder.
- (3) Birleşik ürün, sökülüp takılma yoluyla değiştirilebilen veya yenilenebilen parçalardan oluşan üründür.
- (4) Tasarım; bu Kanun hükümleri uyarınca tescil edilmiş olması halinde tescilli tasarım, ilk kez Türkiye’de kamuya sunulmuş olması halinde ise tescilsiz tasarım olarak korunur.

GÖRÜNÜM

- “Dava, tescilli tasarımın hükümsüzlüğü ve sicilden terkinini istemine ilişkindir. 554 sayılı KHK sayılı hükümleri uyarınca tescilli tasarımın korunabilmesi için tasarıma konu ürünün nihai kullanımı esnasında görünebilir olması gereklidir. Somut uyuşmazlığa konu tasarım şarjör ürününe ilişkin tasarım niteliğindedir. Mahkemece, başvuru konusu **tasarımın nihai kullanım esnasında görünebilir** olup olmadığına dair bir değerlendirme yapılmamıştır. Bu durumda, başvuru konusu tasarımın nihai kullanım esnasında görünebilir ve bu kapsamda tescili ve korunmasının mümkün olup olmadığı konusunda bilirkişilerden ek rapor alınmak suretiyle karar verilmesi gerekirken, eksik incelemeyle yazılı şekilde davanın reddine karar verilmesi doğru olmamış, bozmayı gerektirmiştir..” (11. HD, 2017/1328-20187269, 21/11/2018)

Tasarım nedir? Ne değildir?

- Bilgisayar programları ve entegre çip haritaları dışında kalan her türlü sınai/el sanatı ürün tasarım konusu olabilir.
- Eser; hususiyet taşıyan FSEK 'deki kategorilerden birine giren somut değerler; ilmi, edebi; güzel sanat; müzik; sinema

Tasarıma örnekler; yeni ve ayırt edici

Fikir ve ürün

Bir başka örnek; Tasarımın sadece mobilyaya özgü olmadığını unutmadan:

Yeni ve ayırt edici, ergonomi, tasarım

tasarım

AB YÖNERGESİNDEKİ TANIM:

- 98/71 Sayılı direktif AB üyesi ülkelerde tasarım tescil hukukunu uyumlaştırmayı amaçlamaktadır. Direktifin **tanım** konusundaki 1.(a) md; Bu hükme göre **tasarım** “ **ürünün** veya **parçasının**; ürün üzerindeki süslemenin çizgilerinin, renklerinin, dokunun, malzemenin, esnekliğin ve bunun gibi özelliklerinin **görünümü** ” olarak tanımlanmıştır. Oysa KHK ‘nın eş hükmü ‘...**özelliklerin bütünü**’ olarak tanımlı bağlamıştır.
- 11. HD, içtihatları ve ihtisas mahkeme kararları da bu yönde; görünmeyen tasarımlar koruma alamıyor.(11.HD, 03.10.2013, 2012/18836-2013/17431)
- SMK bu eksikliği gidermiş durumda
- Tasarım ve ürün net olarak tanımlanmış

TESCİLLİ VE TESCİLSİZ TASARIMDA KORUMANIN YASAL UNSURLARI

- SMK 55. md;
- 1.Yenilik,
- 2.Ayırt edicilik niteliği

olan tasarımlar koruma alabilmektedir

5 yıl süreyle ve 5 kez yenileme; tescilsiz tsrm 3 yıl.

- -evrensel ve mutlak yenilik
- -bilgilenmiş kullanıcı gözüyle bakışla tescil
- Normal kullanımda görünür olma

Tescil şartı; yenilik, ayırt edicilik

- Bir tasarımın, bilgilenmiş kullanıcıda bıraktığı genel izlenim ile önceki kıyas tasarımların böyle bir kullanıcıda bıraktığı **genel izlenim** arasında belirgin bir farklılık varsa, söz konusu tasarım yeni ve ayırt edici nitelikte sayılır
- Mutlak yenilik; dünyanın herhangi bir yerinde kamuya sunulmamış ise o tasarım **yeni** kabul edilir. Tasarımlar sadece küçük ayrıntılarda farklılık gösteriyorsa aynı kabul edilir.
- Bir tasarımın bilgilenmiş kullanıcı üzerinde bıraktığı genel izlenim;
 - a) Tescilli tasarım için **başvuru veya rüçhan** tarihinden önce,
 - b) **Tescilsiz tasarım için tasarımın kamuya ilk sunulduğu** tarihten önce,
- kamuya sunulmuş herhangi bir tasarımın aynı kullanıcı üzerinde yarattığı genel izlenimden farklı ise bu tasarımın ayırt edici niteliğe sahip olduğu kabul edilir.
- Ayırt edici niteliğin değerlendirilmesinde, tasarımcının tasarımı geliştirmede sahip olduğu **seçenek özgürlüğünün** derecesi dikkate alınır.

Yeniliği **bozmayan** açıklamalar SMK m.57/2;

- Tasarım sahibinin, (veya halefinin) başvuru veya rüçhan tarihinden 1 yıl öncesine kadar olan süre dahilindeki **iradi** açıklamaları, kamuya sunumları (sergileme, satışa, teşhire koyma vb.)

Kriter kişi; bilgilenmiş kullanıcı

- *Bilgilenmiş kullanıcı daha ziyade, tasarım konusu ürünü kullanarak tasarım konusunda bilgi sahibi olmuş, başkalarına nazaran ürünlerin dış görünümüne nispeten daha çok önem veren, ortalama dikkat ve deneyim sahibi kişilerdir. Bu anlamda umumiyetle nihai tüketiciler ve bazen de o ürünü satıcıdan satın alarak nihai yerine monte eden kişiler bilgilenmiş kullanıcı olarak kabul edilmelidir.*

(11. HD, 19.09.2018, 2016/14393-2018/5421)

-Uygulamada; bu esasa göre değerlendirme yapabilen tasarımcılar rapor verir

Seçenek 6zg6rl6ğ6

- Kural olarak; **tasarımcıya teknik sebeplerle seçenek 6zg6rl6ğ6 tanımayan tasarımlarda koruma dar, geniş seçenek 6zg6rl6ğ6 hallerinde koruma da g6l6 ve geniş kapsamlıdır.**
- “genel olarak giysi modelleri 6zerinde tasarımcının, kumaş rengine, desenlerde, giysi 6zerindeki işlemelerde, kemer, toka, d6ğme vs. gibi eklentilerde, dikiş noktalarında, kesimlerde, s6slemelerde oldukça geniş seçenek 6zg6rl6ğ6 bulunduğ6, s6z konusu giysilerin işlevini yerine getirecek ebat ve formlarda olması gerekliliğ6 hariç herhangi bir teknik zorunluluğ6n bu t6r tasarımlar açısından var olmadığı ve seçenek 6zg6rl6ğ6n6n tasarımcısının hayal g6c6 ile sınırlı olacak d6zeyde geniş olduğ6, tasarımlar arasında var olan ortak ve farklı g6r6n6m 6zellikleri, tasarım hukuku anlamında ele alındığında, var olan farklı g6r6n6m 6zelliklerinin davalı tasarımını davacı tasarımından belirgin bir şekilde farklılaştırdığı, davalı yanın iř ve eylemlerinin 6102 sayılı TTK’nın 55/1-a.4 maddesi anlamında haksız rekabet olmadığı” (11.HD, 04.02.2019, 17/3655-19/764)

ULUSAL UYGULAMAMIZ

- Tasarımlar hukuki yolla korunmakta
- Ceza yaptırımı tasarım hakkı için değil, haksız rekabet halinde, TTK 62 md
- SMK 149-159 md; Eski tasarımlar bakımından, EndTasKHK 62, 63, 64, 65 md.; HMK 389-399 md. ihtiyati **tedbir**, 400. md vd. ile **delil tespiti**.
- Yargılama sırasında inceleme sorunu: Uzman ve veya meslek odası temsilcisi desteği, bilgilenmiş kullanıcı olarak ürünün **satıcısı, dağıtıcısı, servis vereni, üreticisi, tüketici**.
- Tescil prosedüründen kaynaklanabilen sorunlar; **incelemesiz** sistem yerine TürkPatent'nin inceleme yetkisi (SMK 64. md)
- TürkPatent ; inceler; şekli şartlar, tanıma dair, kamu düzeni, genel ahlak, yeni olmayanı eleme
- **Bilgilenmiş kullanıcı** kavramı

Alman Tasarım koruması:

- **Almanya** Endüstriyel Tasarımlar Kanunu'nun 51. maddesine göre, başkasına ait bir tasarımı onun iznini almadan **kullanan** kimse , üç yıla kadar **hürriyeti bağlayıcı** ceza ile ya da **para cezası ile** cezalandırılır. Suçun takibi kural olarak şikayete bağlı olmakla birlikte, iddia makamı takipte kamu yararı gördüğü takdirde re sen de dava açabilir. Failin ticari faaliyeti olması halinde, beş yıla kadar hürriyeti bağlayıcı ceza ya da para cezası söz konusudur. Hangi cezanın tercih edileceği konusunda hakimnin takdir yetkisi bulunmaktadır. Para cezası takdir edildiğinde Alman Ceza Kanunu'nun 40.maddesinde yer alan genel hükümler çerçevesinde, sanığın bir günde elde ettiği ya da elde etmesi muhtemel net gelirinin (Kanunen para cezasının asgari 1 € ile azami 5000 € arasında olması gerekmektedir) gün sayısı ile çarpılması ile para cezası hesaplanmaktadır. Alman uygulamasında da teşebbüs ve el koyma halinde zor alım uygulanması ve hükmün ilanı mümkündür.[\[1\]](#)
- [\[1\]](#) Alman Endüstriyel Tasarım Kanunu.

İNGİLİZ HUKUKU:

- **İngiltere** gibi ülkelerde cezai yol fikri mülkiyet hukuku alanında önemli bir rol oynamaz. Örneğin, bu ülkede tasarım hakkı sadece hukuken korunurken ihlal eylemleri **suç olarak düzenlenmemiştir**[\[1\]](#)
- İngiliz yasasında tecavüz tarihinde tasarımın tescilli olduğunu **bilmeyen, bildiğinin kabulü için haklı sebep bulunmayan** davalıların tazminat sorumluluğu bulunmadığı belirtilmiştir.(CDPA 1989 değ. 9/1 bent.).Bu ülkede ve Galler'de tasarım davalarına her hangi bir County Court veya High Court yetkili bulunmaktadır (1988 tarihli CPDA'nın 287.bölümü).
- [\[1\]](#) İngiliz Telif, Tasarım ve Patent Yasası md.229. Andrew CHRISTIE-Stephen GARE; Statutes on Intellectual Property ,5. bası, Blackstone's, Londra 2001.

Tasarım Sahipliği SMK 70; KHK 13.md.

- Tasarımın yaratıcısı (tasarımcı)
- Tasarım sahibi, serbest tasarım
- Ortak hak sahipliği
- Hizmet ilişkisinde; yapılan tasarımda yasa gereği **çalıştırının** hak sahipliği
- İşyerinin bilgi ve imkanından yararlanarak serbest, faaliyet dışı tasarım bakımından -işverenin talebine bağlı -hak sahipliği ancak tasarımcı iççinin bedel hakkı
- Diğer sözleşme ilişkilerinde; işi verenin sahipliği

Tasarım Hak sahipliği

- Stajyer, öğrenci ve Öğretim elemanlarının genel faaliyet dışı ama kurumun imkanları, bilgi ve ortamını kullanarak yaptığı tasarımlarda hak sahibi kurum varsa gelirden en az $\frac{1}{2}$ pay hakkı, yönetim kurulunca karar
- Bedel anlaşmazlıklarında Mahkeme yolu
- Hizmet ilişkisi dışındaki iş görme sözleşmelerinde; sözleşme hükmüne bağlı

Avrupa Birliği Hukukunda Tasarım Koruması;

- Üye ülke tasarımları
- Topluluk tasarımları
- Tescilsiz tasarımlar(ilk sunumdan 3 yıl koruma)
- SMK da tescilsiz tasarımı kapsama aldı(55. md)
- Kamuya ilk sunumdan 3 yıl/başvurudan başlayan tescilli tasarımlar($5 \text{ yıl} * 5 = 25 \text{ yıl}$ koruma)

Uluslararası sözleşmeler;

- Paris sözleşmesi: **sınai tasarımların** bütün birlik ülkelerinde korunmasını öngörmekte ve korumayı kolaylaştıran hükümler getirmektedir.(5.mükerrer md.)
- Bern sözleşmesi:birlik ülkelerine **tasarımlara** FSEK nu uygulama ve koruma koşullarını belirlemede **serbesti** tanımaktadır.(2. md-7. bend)
- TRIPS sözleşmesi: **Yeni ve orijinal** tasarımların korunması gereğini düzenlemiş ve bilinenlerden önemli ölçüde farklılık ölçütü ile üye devletlere korumanın dozunda esneklik sağlamıştır.(25 ve 26.md.)
- La Haye sözleşmesi, deposit
- Lokarno sözleşmesi, sınıflama
- Viyana sözleşmesi,

Koruma Koşulları:

- **Yeni ve ayırt edici tescilsiz tasarımlar** haksız rekabet hükümlerine göre taklide karşı korunurlar; 3 yıllığına
- Yeni ve ayırt ediciliği olan **tescilli** tasarımlar ise daha net/kesin bir korumanın konusudur 5 yıllığına. Sözleşme ve tasarruf konusu olmaları pratiktir.

Tescilli Tasarımların Korunması:

- Yenilik ve ayırt ediciliğin **şekli** olarak incelenmesi; seçenek özgürlüğü
- İtiraz halinde inceleme TürkPatent'in şartları taşımayan başvuruyu red yetkisi var (SMK 64 md) kamu düzeni, genel ahlak, yenilik
- Bilgilenmiş kullanıcı **gözüyle** değerlendirme.
- Koruma süresi dolduktan sonra diğer yasaların sağladığı haklar **saklı**dır.(doğrudan taklit)

Koruma Dışı Haller:

- Kamu düzeni ve genel ahlaka aykırılık oluşturan tasarımlar (SMK 58/4; KHK 9.md),
- Teknik zorunluluk (SMK 58/4.b; KHK 10.md),
- Özel amaçlı, deneme amaçlı kullanımlar,(SMK 59 md)
- Onarım amaçlı Kullanımlar(Yedek parça-must fit, must match) 59/4,
- Önceki kullanım hakkı (SMK 60 md)

(başvurudan önce 3. kişinin tasarımı iyiniyetle kullanmaya başlaması, hazırlık yapması)

Teknik zorunluluğa örnek:

11. HD, 21.10.2013, 2013/436-2013/19306

TASARIMA TECAVÜZ HALLERİ:

- Uygulamada sıkça rastlanılan bu eylemler SMK 81. maddesinde '**tecavüz durumları**' başlığı ile üç ayrı bent halinde sıralanmıştır. Bunlar:
- a) Tasarım sahibinin izni olmaksızın bu Kanun hükümlerine göre koruma kapsamındaki bir tasarımın kullanıldığı veya uygulandığı **ürünün aynısını veya genel izlenim itibarıyla ayırt edilemeyecek kadar benzerini üretmek, piyasaya sunmak, satmak, sözleşme yapmak için öneride bulunmak, ticari amaçla kullanmak veya bu amaçlarla bulundurmak, başka bir şekilde ticaret alanına çıkarmak, ithal işlemine tabi tutmak.**
- b) Tasarım sahibi tarafından **lisans** yoluyla verilmiş hakları izinsiz genişletmek veya bu hakları üçüncü kişilere devretmek.
- c) Tasarım **hakkını gasp** etmek.

Tasarım Hükümsüzlük Davaları; Hükümsüzlük sebepleri

- Aşağıdaki hallerde tasarımın hükümsüz sayılmasına mahkeme tarafından karar verilir.
- a) 55 inci maddenin birinci ve ikinci fıkralarında yer alan tanımlara uygun olmadığı, 56 nci ve 57 nci maddelerde belirtilen şartları taşımadığı, 58 inci maddenin dördüncü fıkrası ve 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (c) bendi kapsamında olduğu, başvurunun kötünîyetle yapıldığı ve bir fikri mülkiyet hakkının yetkisiz kullanımını içerdığı ispat edilmişse.
- b) Hak sahipliğinin başka kişiye veya kişilere ait olduğu ispat edilmişse.
- c) Sonradan kamuya açıklanan aynı veya benzer nitelikteki bir tasarımın başvuru tarihi, tescilli bir tasarımın başvuru tarihinden önce ise.
- (2) 64 üncü maddenin altıncı fıkrasının (b) ve (ç) bentleri ile fikri mülkiyet haklarının yetkisiz kullanımı gerekçesiyle tasarımın bir kısmına ilişkin hükümsüzlük talebinin kabul edilmesi halinde, o kısmın tescili hükümsüz kılınır. Kısmi hükümsüzlük sonucunda tescilin devamı için, kalan kısmın koruma şartlarını sağlaması ve tasarım kimliğini muhafaza etmesi şarttır.

Davacıya göre iki farklı hükümsüzlük;
1-Gerçek hak sahibinin davası
2- Menfaat sahiplerince açılan 3. kişilerin

- Tasarımın hükümsüzlüğü, ikinci fıkrada sayılan haller dışında(gasp) menfaati olanlar tarafından istenebilir.
- (2) Tasarımın hükümsüzlüğü, 77 nci maddenin birinci fıkrasının (c) bendine göre sadece önceki hak sahibi; 70 inci ve 73 üncü maddelere göre ise ancak tasarım hakkına sahip kişiler tarafından ileri sürülebilir.
- (3) Tasarımın hükümsüzlüğüne ilişkin olarak **koruma süresince** veya tasarım hakkının sona ermesini **izleyen beş yıl** içinde dava açılabilir.
- (4) Hükümsüzlük davası, **dava tarihinde sicilde** tasarım sahibi olarak kayıtlı kişiye karşı açılır. Tasarım üzerinde sicilde hak sahibi olarak görülen kişilerin davaya katılabilmelerini sağlamak için ayrıca bu kişilere bildirim yapılır.
- (5) Tescilsiz tasarımlarda hükümsüzlük davası, hak sahibi olduğunu iddia eden kişiye karşı açılır.

Hukuk Davaları

- SMK 149; tecavüzün tespiti, durdurma, önleme; tecavüzün giderilmesi ve maddi ve manevi zararın tazmini; ürünlere ve üretim gereçlerine el koyma, mülkiyet devri, imha ve ilan talepleri...
- Yetki; tasarım sahibinin, ikametgahı mahkemesi, tecavüzün işlendiği veya sonuçlarının doğduğu yer mahkemesi
- Görev; İhtisas Mahkemeleri ve o yer mhk.

Zaman aşımı

- SMK m.157; özel hukuka ilişkin talepler TBK 'ya tabi. (11. HD, 04.06.2018, 2016/12889-2018/4238)
- TBK m. 72, fiil ve faili bilmekten, 2 ve 10 yıl
- Ceza zamanaşımı

Hukuk Davalarında Usuller

- Yazılı kanıtlar; delil tespitleri, Tescil belgesi
- Karşılaştırma belge esas alınarak bilgilenmiş kullanıcı gözüyle, (Tasarım dosyası istenmeli)
- Tazminat davasında; YKK hesabında üç yöntem var; 1. Tasarım sahibi tecavüz olmasaydı tasarımı kullanmakla elde edeceği gelire göre, 2. Davalının tasarımı kullanmakla elde ettiği gelire, 3. Tasarım için lisans anlaşması olsaydı lisans bedeline göre,

Hukuk Davalarında Usuller

- **İtibar tazminatı** smk 150: Tasarımın kötü bir şekilde üretimi veya sunumu ile itibar zararı halinde, Husumet; Tasarım sahibi, münhasır lisans alan veya dava yetkisi verilen lisans sahipleri (Lisansörlerin dava açma şartları 60. md); başvuru sahibi yayından sonra davacı olabilir, kötü niyet varsa yayından önce de açabilir(**Tescil sürecinin sonucu** beklenir).
- Menfi tespit (**tecavüz bulunmadığının tespiti**) davası için önceden ihtarname çekilmesi şart değil(SMK 154 md.)

Hukuk Davalarında Usuller

- SMK 77; Hükümsüzlük davası; Tasarımın tescil şartlarını taşımadığı iddiası yazılı kanıtlarla ispata tabii.
- **Başvuru tarihi** ve varsa rüçhan tarihi itibarıyla yayınlanmış, açıklanmış bilgiler esas alınır.
- Hükümsüzlük davası, tasarım sahibinin ikametgahı mahkemesinde açılır, terkin kararı TPE'ye re'sen
- Tasarım geçerli olduğu süre ve bitiminden sonraki 5 yıl içinde açılabilir.
- Geçmişe etkili hüküm; varsa tecavüz davası reddedilir.
- İstisnalar; kesinleşmiş, uygulanmış sözleşmeler ve kararlar
- Hükümsüzlük, Mutlak ve herkese karşı hüküm ifade eder

Hukuk Davalarında Usuller

- Yargıtay 11. HD de yenilik ve ayırt ediciliğin mahkemeye re'sen araştırılacağını belirtmektedir. (11. HD. 25.05.2000, 2000/1038-2000/4596)
- Yenilik ve ayırt edicilik değerlendirilmesi, karşılaştırma sırasında (tecavüz ve hükümsüzlük davalarında) bilgilenmiş **kullanıcı bakışı** sorunu
- Hakimlik mesleğinin gerektirdiği genel bilgiler ve hukuki bilgilerle çözülebilecek konularda bilirkişi dinlenmez(CMK 63, HMK 266, 279/4. md). Buna göre uzmanlık gerektiren teknik konularda bilirkişi görüşü alınması zorunludur.
- Tecavüz iddialarında tasarımcının **seçenek özgürlüğü etkili**

Tasarım; Yaygın genel bilgi ile çözüm:
renk farkı sonucu deęiřtirmez; tecavüz

Karşılaştırma

- Ortak ve farklı özelliklerin tespiti
- Bilgilenmiş kullanıcı bakışı
- Seçenek özgürlüğü, tasarımcının hareket alanı
- Benzerliklerin teknik zorunluluktan kaynaklanması
- Denge halinde tasarım karakterinin transfer edilip edilmediği

Hukuk Davalarında Usuller

Bilirkişi/bilgilenmiş kullanıcı sorunu

- «...Ancak, bilirkişi heyetinde marka ve patent vekili ile birlikte elektrik mühendisi görüşü alınmış ise de heyette **tasarım** konusunda uzman bilirkişi bulunmamaktadır. ..»(11. HD, 23.05.2013, 2012/8442-2013/10699).
- Bilgilenmiş kullanıcı bakışı ile tasarımcı bakışının farkı ve sonuçları !

Bilirkişi kim?

- Patent Hukuku: Tekniğin ilgili alanında uzman
- Marka Hukuku: Ortalama tüketici/sektöre göre özellikleri değişen tüketici
- Tasarım Hukuku: Bilgilenmiş kullanıcı
- Risk: «tasarımcı» bilirkişiliği !
- Tasarımın cinsine göre seçim

UYGULAMA SORUNLARI

- İncelemesiz tescil sisteminden doğan sorunlar,
- SMK yeni hükümleriyle TürkPatent'e görev ve sorumluluk veriyor
- Tasarım tanımından doğan sorun, görünmeyen tasarımlar; SMK sorunu yasal bazda çözdü
- Koruma eşiği; farklılıklardan çok ortak özelliklere değer verilmesi, SMK bu ilkeyi kaldırdı.

SMK ışığında sonuç:

- ✓ AB Hukuku ile uyumlu mevzuat sağlandı,
- ✓ Yasa ile düzenleme zorunluluğu ifa edildi,
- ✓ Tescilli tasarım önceki tescile karşı savunma olamaz
- ✓ Banal ve yeni olmayan başvuruların Kurumca reddi
- ✓ Koruma eşiğinin düşürülmesi; ortak özelliklere ağırlık verilmesinden vazgeçildi.
- ✓ Tasarım tescilinin ceza ile korunmasından vazgeçildi
(TTK; haksız rekabet suçu devam ediyor)

son

Dikkat ve ilginize teşekkür ederim

İLHAMİ GÜNEŞ

İZMİR FİKRİ VE SINAİ HAKLAR HUKUK

MAHKEMESİ HAKİMİ

ilhamigunes@yahoo.com

505-7714080